

Discussienotitie beperken reikwijdte jeugdhulp: "niet voor elke hulpvraag is specialistische jeugdhulp nodig"

Aanleiding

Vanaf 1 januari 2024 gaat MetMaya in Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest en Woudenberg vanuit gebiedsteams op één perceel de specialistische jeugdhulp bieden. De jeugdhulp werkt aanvullend op de ondersteuning van voorliggende voorzieningen, welzijnswerk en hulp die via lokale (wijk)teams wordt geboden.

Met deze nieuwe aanbesteding loopt onze regio voor op de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028. Dit bevat een breed scala aan maatregelen met als doel de knelpunten aan te pakken en de financiële houdbaarheid van het jeugdzorgstelsel te verbeteren. De maatregelen zijn tot stand gekomen in samenspraak met jongeren, cliëntenorganisaties, professionals, aanbieders, gemeenten en het Rijk.

Eén van de belangrijkste maatregelen uit de Hervormingsagenda is het beperken van de reikwijdte. Er wordt gewerkt aan een wijziging van de jeugdwet met als doel dat niet langer iedereen voor hulp en ondersteuning vanuit de jeugdwet in aanmerking komt. Andere maatregelen uit de Hervormingsagenda moeten ervoor zorgen dat jeugdigen en gezinnen met meer eenvoudige ondersteuningsvragen op een andere manier geholpen worden. De huidige wetgeving biedt nu al mogelijkheden voor gemeenten in de verordening de reikwijdte van de jeugdhulp te beperken.

Vooruitlopend op de wijziging van de jeugdwet, gaan we in onze regio in gesprek over het beperken van de reikwijdte van de jeugdhulp. Hoe zorgen wij er met elkaar voor dat de juiste hulp op de juiste plek of voor het juiste gezin beschikbaar is. Insteek is dat individuele voorzieningen op basis van de jeugdwet alleen beschikbaar is voor jeugdigen en gezinnen in de meer complexe situaties. Niet voor elke hulpvraag is specialistische jeugdhulp nodig.

Proces

De discussie over het beperken van de reikwijdte van de jeugdhulp wordt gevoerd in relatie tot de verordening jeugdhulp. De jeugdwet verplicht gemeenten een verordening vast te stellen, waarin staat welke individuele voorzieningen de gemeente aan jeugdigen en hun ouders biedt en hoe de toegang tot deze jeugdhulpvoorzieningen is geregeld.

Deze discussienotitie bevat een voorstel voor een aantal uitgangspunten, die bijdragen aan het beperken van het gebruik van individuele voorzieningen. Of anders geformuleerd ervoor zorgt dat vooral de jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties voor een individuele voorziening op basis van de jeugdwet in aanmerking komen.

De komende periode zal in verschillende gremia het gesprek gevoerd worden over de noodzaak tot beperking van de reikwijdte van de jeugdwet. In deze gesprekken zal ook aandacht besteed worden aan de vraag wat nodig is om op een verantwoorde manier de reikwijdte te beperken. Het gesprek moet bijdragen aan het besef dat met de beperkte hoeveelheid mensen en middelen scherpe keuzes gemaakt moeten worden, wie in aanmerking komt voor (individuele) specialistische jeugdhulp.

De uitwerking van deze uitgangspunten zal vervolgens verwerkt worden in de aanpassingen in de lokale verordening van elke gemeente. Aangezien de jeugdwet nog niet aangepast is, zal het gaan om

“laaghangend fruit”: aanscherpingen, die in andere gemeenten al met succes doorgevoerd zijn. De mate waarin de verordening aangescherpt moet worden, zal per gemeenten verschillen.

Elke gemeente in de regio heeft zijn eigen lokale verordening.¹ De mate waarin aanscherping van de verordening nodig is, zal per gemeente verschillen.

Toelichting beperking reikwijdte jeugdhulp

De Hervormingsagenda is helder: jeugdhulp moet beschikbaar zijn en blijven voor jeugdigen en gezinnen in de meest kwetsbare situaties. In de Hervormingsagenda worden de volgende maatregelen genoemd, die moeten bijdragen aan de reikwijdte van de jeugdhulp. Het gaat om een combinatie van beperken van het gebruik van individuele voorzieningen (beperken reikwijdte) en ontwikkelen of beter onder de aandacht brengen van algemeen toegankelijk ondersteuningsaanbod. De landelijke agenda en de ontwikkelingen in de regio sluiten hierbij goed op elkaar aan, maar zullen ook de komende jaren nog de nodige inzet vragen:

- Het Rijk start een **maatschappelijk debat** over opvoeden en opgroeien en de ontwikkelingen, die ten grondslag liggen aan groeiend gebruik van jeugdhulp. *De regio Amersfoort volgt hierin met gesprekken met de professionals in het veld.*
- Gemeenten: **ouderschap versterken en directe leefomgeving (pedagogische basis) inrichten** (o.a. algemeen toegankelijke voorzieningen). *De regio Amersfoort werkt aan een sterke sociale basis in lokale netwerken van professionals.*
- **Problemen in de context van het gezin oppakken** *De regio Amersfoort organiseert de jeugdhulp in de dichtbij in de omgeving van het kind en binnen het onderwijs/kinderopvang.*
- **Jeugdigen/gezinnen in de meest kwetsbare situatie een integrale aanpak.** *In de regio Amersfoort organiseren we sterke lokale netwerken om kwetsbare jeugdigen in de eigen omgeving integraal te ondersteunen. Lokale teams en jeugdhulpspecialisten lopen samen op.*
- **Jeugdhulp niet meer overal voor inzetten** *De regio Amersfoort sluit aan bij de eigen kracht van gezinnen en versterkt met ondersteuning uit het voorliggend veld.*
- **(lichte) ambulante hulp en ondersteuning wordt zoveel als mogelijk vormgegeven als (groepsgerichte) vrij toegankelijke voorziening.** *In de regio Amersfoort is een vrij toegankelijk aanbod aan voorzieningen in de sociale basis, die verwijzers kunnen inzetten.*
- **Jeugdhulp die niet werkt, niet meer inzetten en vergroten kennis over effectiviteit van aanbod.** *De regio Amersfoort monitort en voert het gesprek over de effectiviteit en doelmatigheid van de inzet van aanvullende specialistische jeugdhulp en sluit aan bij landelijke inzichten over bewezen effectieve interventies.*
- **Sturen op trajectduur** *De regio Amersfoort gaat in partnerschap met de specialistische jeugdhulpaanbieders de trajectduur waar mogelijk beperken.*

Het beperken van de reikwijdte kan niet los gezien worden van de andere beleidsmaatregelen uit Hervormingsagenda: de verbinding van de jeugdhulp met aanpalende domeinen (onderwijs, volwassen-ggz en bestaanszekerheid), stevige lokale teams en toegang, terugdringen residentiële zorg, kwaliteitsverbetering en blijvend leren, verbeteren van de organisatie van inkoop, eenvoudige uitvoering en inkoop en verbeteren van het inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel met data en monitoring.

---

¹ Waar in de tekst verordening staat, wordt de verordening inclusief beleids-, nadere en financiële regels bedoeld.

Uitgangspunten voor de verordeningen in de regio Amersfoort

In het BOSD van 12 oktober hebben de wethouders ingestemd met de volgende uitgangspunten voor de verordeningen in de regio Amersfoort. Hiermee hebben de wethouders zich gecommitteerd om deze uitgangspunten te vertalen in de eigen verordening, dan wel aanvullende, beleids- of financiële regels bij de verordening:

- 1) (pleeg)ouders zijn verantwoordelijk voor de opvoeding en ondersteuning van hun kind;
- 2) Hulp is altijd gericht op het versterken van de eigen kracht en het sociale steun vanuit het netwerk van het gezin;
- 3) Jeugdhulp is aanvullend op de eigen kracht en sociale steun van het gezin en algemeen toegankelijke voorzieningen.
- 4) De hulpvraag wordt eerst vanuit aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid opgepakt, voordat jeugdhulp wordt ingezet.
- 5) De ondersteuningsstructuur van het onderwijs is voorliggend op jeugdhulp;
- 6) Collectieve voorzieningen gaan voor op individuele voorzieningen;
- 7) Specialistische jeugdhulp wordt aangeboden door gecontracteerde aanbieders;
- 8) Een PGB kan ingezet worden, wanneer er geen passend gecontracteerd aanbod beschikbaar is;
- 9) Jeugdhulp wordt niet met terugwerkende kracht toegekend.